

ΟΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΙΓ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ: Της Παρασκευής 29 Ιανουαρίου 2010 ώρα 11.00 π.μ.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Παρασκευή 29-1-2010

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

ΕΠΕΡΩΤΩΝΤΕΣ

1. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥΛΗΣ
2. ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ
3. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ
4. ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ
5. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

6. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ
7. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ
8. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΑΟΓΛΟΥ
9. ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΛΚΙΔΗΣ
10. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΡΜΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Θέμα: *Νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης*

Είναι γνωστό ότι η σημερινή διοικητική διάρθρωση της χώρας προέκυψε μέσω μιας μακρόχρονης διαδικασίας στη διάρκεια της οποίας, κατά περιόδους, ίσχυσαν στατιστικές Περιφέρειες, χώροι ευθύνης χωρικών Υπουργείων, περιοχές ευθύνης Γενικών Γραμματέων της δικτατορίας, προγραμματικές Περιφέρειες Υπουργείου Συντονισμού (Υπηρεσίες Περιφερειακής Ανάπτυξης), περιοχές εφαρμογής των ΜΟΠ και Περιφέρειες του Νόμου 1622/1986.

Σε όλη αυτή την εξέλιξη δεν πρυτάνευσαν αναπτυξιακά αλλά ιστορικά-γεωγραφικά κριτήρια καθώς και κοινωνικοί, πολιτικοί και διοικητικοί παράγοντες, όπως η ακτίνα επιρροής μητροπολιτικών δραστηριοτήτων, η εμβέλεια των τοπικών αγορών, η δομή των υπηρεσιών των κεντρικών Υπουργείων, οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών υπηρεσιών, η τοπική ταυτότητα κλπ.

Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα η σημερινή περιφερειακή διάρθρωση της χώρας να εξελιχθεί σε πρόβλημα άνισης συγκέντρωσης οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αλλά και ύπαρξης σοβαρών ενδο-περιφερειακών ανισορροπιών, με μεγάλες διαφορές στον ρυθμό ανάπτυξης μεταξύ Νομών αλλά και στο εσωτερικό τους. Παράλληλα, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία Περιφερειών με μέσο οικονομικό μέγεθος μικρότερο όχι μόνο σε επίπεδο Ε.Ε. των 15 αλλά και Ε.Ε. των 27 που δεν μπορεί να στηρίξει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα

τους.

Σήμερα, με τη ραγδαία, τα τελευταία χρόνια, ανάπτυξη γενικών δικτύων υποδομών, και εξέλιξη στα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, η οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα μπορεί να εκτυλίσσεται σε ένα μεγαλύτερο γεωγραφικά χώρο σε σχέση με το παρελθόν απομειώνοντας όλο και περισσότερο τη σημασία του γεωγραφικού παράγοντα.

Συνεπώς, η νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης (πρόγραμμα Καλλικράτης) θα πρέπει να οδηγεί σε ενοποιήσεις των επιπέδων εκείνων που έχουν την αρμοδιότητα σχεδιασμού, παρακολούθησης, αξιολόγησης, ελέγχου και εφαρμογής των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, δηλαδή των Περιφερειών, βάσει καλά τεκμηριωμένων αναπτυξιακών κριτηρίων.

Στο πλαίσιο αυτό, με κατάλληλες ενοποιήσεις, οι Περιφέρειες, χωρίς διαταραχή της γεωγραφικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής συνέχειας και συνάφειας, μπορούν να αποκτήσουν κατάλληλο και συγκρίσιμο με ταξύ τους μέγεθος και να καταστούν σημαντικές ανταγωνιστικές οικονομικές οντότητες που θα αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις κύριες προοπτικές ή απειλές για την ανάπτυξή τους (προς βορρά τις χώρες της νέας και της επόμενης διεύρυνσης, αλλά και τις προβληματικές ζώνες των δυτικών Βαλκανίων, προς ανατολάς την Τουρκία και τις μεσανατολικές χώρες, προς νότο τις μεσανατολικές χώρες, και προς δυσμάς την Ιταλία) σε συμβατότητα με τα υφιστάμενα και σχεδιαζόμενα διευρωπαϊκά δίκτυα. Παράλληλα, οι ενοποιήσεις αυτές θα διευκολύνουν την αποδοτικότερη αξιοποίηση εθνικών και

Κοινοτικών πόρων αλλά και την επωφελέστερη για τη χώρα κατανομή των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την μετά το 2013 περίοδο, αποτρέποντας μια ριζική μεταβολή στην επιλεξιμότητα των στόχων και των παρεμβάσεων.

Σημειώνεται ότι αφετηρία για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τους πόρους της επόμενης περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 (δημοσιονομικός προγραμματισμός) είναι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία λαμβάνει χώρα περίπου τρία χρόνια πριν από την έναρξή της. Στο πλαίσιο αυτό, τα Υπουργεία Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας που έχουν την αρμοδιότητα για τη μακροοικονομική, δημοσιονομική και αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, το συντονισμό των συναρμοδίων Υπουργείων και την υποστήριξη της διαπραγμάτευσης των Δημοσιονομικών Προοπτικών την ευθύνη της οποίας έχει, βεβαίως, το Υπουργείο Εξωτερικών, θα πρέπει επίσης να αποσαφηνίσουν τις προθέσεις τους σε σχέση με το θέμα.

Σε κάθε περίπτωση, τόσο για τη διοικητική αναδιοργάνωση των Περιφερειών της χώρας με καθαρά αναπτυξιακά κίνητρα, όσο και για την μελλοντική διασφάλιση των Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων, χρειάζεται μια πολύ σοβαρή μελέτη προσδιορισμού των ορίων των Περιφερειών κάτι που δεν φαίνεται να έχει συμβεί με το σχέδιο της νέας αρχιτεκτονικής της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης που η Κυβέρνηση έθεσε σε δημοσία διαβούλευση.

Το σχέδιο αυτό όχι μόνο δεν λαμβάνει υπόψη αναπτυξιακά κριτήρια αλλά ούτε και τα στατιστικά δεδομένα που επηρεάζουν την κατανομή των Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων σύμφωνα με τις Κοινοτικές διαδικασίες.

Συγκεκριμένα: με τον Κανονισμό 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωκοινοβουλίου της 26ης Μαΐου 2003, αποφασίστηκε, για πρώτη φορά, να καθορισθούν επίσημα η ονοματολογία και ο γεωγραφικός προσδιορισμός των περιφερειών των Κρατών-Μελών της Ε.Ε.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτό, οι “Εδαφικές Στατιστικές Μονάδες” (Unités Territoriales Statistiques), αντιστοιχούν υποχρεωτικά στις διοικητικές μονάδες της χώρας. Η ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων, τα λεγόμενα NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) είναι ιεραρχική. Αυτό σημαίνει ότι κάθε Κράτος - Μέλος υποδιαιρείται σε εδαφικές μονάδες επιπέδου NUTS I, καθεμία από τις οποίες υποδιαιρείται σε εδαφικές μονάδες επιπέδου NUTS II και οι οποίες με τη σειρά τους, υποδιαιρούνται σε εδαφικές μονάδες επιπέδου NUTS III.

Έτσι, οι γεωγραφικές αυτές περιοχές για τη χώρα μας είναι:

NUTS I: Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα, Αττική, Νότιο Αιγαίο-Κρήτη,

NUTS II: οι δεκατρείς Περιφέρειες, και

NUTS III: όλοι οι Νομοί της χώρας.

Η κατανομή των Κοινοτικών πόρων γίνεται σε εδαφικές μονάδες επιπέδου NUTS II.

Συνεπώς, η νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης συνδέεται ευθέως με την τροποποίηση των NUTS αφού παρεμβαίνει σε επίπεδο γεωγραφικής – διοικητικής οργάνωσης της χώρας, δηλαδή σε επίπεδο νομών, περιφερειών, δήμων και το α-

ποτέλεσμά της αντανakλάται στην ονοματολογία NUTS, όπως αυτή περιέχεται στον Κανονισμό αυτό.

Η διοικητική αναδιάρθρωση και συνεπώς η τροποποίηση της ονοματολογίας είναι δυνατή σε οποιοδήποτε επίπεδο NUTS. Επίσης, κάθε αλλαγή που επέρχεται στις διοικητικές μονάδες της χώρας, στο βαθμό που επηρεάζει την ονοματολογία NUTS πρέπει να ανακοινώνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σημειώνεται ότι μέχρι τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού ΕΚ1059/2003, στις 11 Ιουλίου 2003, οι αλλαγές των NUTS ρυθμιζόνταν σε διμερές επίπεδο μεταξύ των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών των Κρατών - Μελών και της Eurostat. Έτσι, πέντε χώρες, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Φιλανδία προχώρησαν σε αλλαγές της ονοματολογίας NUTS πριν να τεθεί σε ισχύ ο Κανονισμός, ενώ δύο από αυτές, η Πορτογαλία και η Γερμανία το έπραξαν κατά τη διάρκεια της συζήτησής του. Όλες σχεδόν οι χώρες αυτές, τροποποίησαν τα NUTS σε επίπεδο Περιφερειών, δηλαδή NUTS II. Η δε Ισπανία και Πορτογαλία αποκόμισαν επιπλέον δημοσιονομικά οφέλη από την κατανομή των Κοινοτικών πόρων της περιόδου 2007-2013.

Από τη θέση σε ισχύ του νέου Κανονισμού, οι όποιες αλλαγές θεσπίζονται βάσει του άρθρου 5 παρ. 4 με διαδικασίες που απαιτούν στενές διαβουλεύσεις της Επιτροπής με όλα τα Κράτη – Μέλη και όχι με διμερείς επαφές : Είτε με τακτική διαδικασία για την περίπτωση ήσσονος σημασίας τροποποιήσεων, δηλαδή κάθε τρία χρόνια κατά το δεύτερο εξάμηνο του ημερολογιακού έτους, είτε με έκτακτη διαδικασία, σε διάστημα μικρότερο της τριετίας, εφόσον πρόκειται για την περίπτωση ουσιαστικής αναδιοργάνωσης της προσήκουσας (relevant) διοικητικής δομής της χώρας, η λεγόμενη έκτακτη διαδικασία.

Στην περίπτωση της έκτακτης διαδικασίας θα πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Κανονισμού:

Πρώτον, οι υφιστάμενες διοικητικές μονάδες να χρησιμοποιούνται για τον ορισμό των εδαφικών μονάδων. Διοικητική μονάδα είναι η γεωγραφική περιοχή στην οποία μια διοικητική αρχή έχει την εξουσία να λαμβάνει διοικητικές ή πολιτικές αποφάσεις σχετικά με την εν λόγω περιοχή, εντός του θεσμικού και νομικού πλαισίου του Κράτους - Μέλους.

Δεύτερον, το μέσο μέγεθος των διοικητικών μονάδων θα πρέπει να βρίσκεται εντός συγκεκριμένων ορίων πληθυσμού που προβλέπονται από τον Κανονισμό. Συγκεκριμένα: για το επίπεδο NUTS I το ελάχιστο όριο πληθυσμού είναι 3 εκ. και το μέγιστο 7 εκ., για το επίπεδο NUTS II το ελάχιστο όριο πληθυσμού είναι 800.000 και το μέγιστο 3 εκ., για το επίπεδο NUTS III το ελάχιστο όριο πληθυσμού είναι 150.000 και το μέγιστο 800.000.

Τρίτον, εφόσον σε ένα Κράτος - Μέλος δεν υπάρχουν διοικητικές μονάδες κατάλληλου μεγέθους για ένα συγκεκριμένο διοικητικό επίπεδο NUTS, αυτό δημιουργείται με ομαδοποίηση κατάλληλου αριθμού υφιστάμενων μικρότερων συνορευουσών διοικητικών μονάδων. Οι προκύπτουσες διοικητικές μονάδες αναφέρονται ως “μη διοικητικές μονάδες”.

Τα εκτελεστικά μέτρα της Επιτροπής τίθενται σε ισχύ, ως προς τη διαβίβαση των στοιχείων, την 1η Ιανουαρίου του δεύτερου έτους μετά τη θέσπισή τους. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι από τη στιγμή που λαμβάνεται η απόφαση για τροποποίηση των NUTS μεσολαβεί χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον ημερολογιακού έτους μέχρι να

αρχίσουν να λαμβάνονται υπόψη τα νέα εδαφικά στατιστικά δεδομένα της χώρας.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, επερωτάσθε κ. Υπουργέ:

1. Ποιές μελέτες έχουν εκπονηθεί που να τεκμηριώσουν τη σκοπιμότητα της προτεινόμενης αρχιτεκτονικής από αναπτυξιακής πλευράς;

2. Με ποιό τρόπο οι νέες Περιφέρειες θα καταστούν οικονομικά ισχυρές με συγκρίσιμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο εδαφικά, πληθυσμιακά και οικονομικά μεγέθη, όταν σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης «στα όρια των σημερινών περιφερειών συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυ-

ξιακής πορείας, της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής»;

3. Ποιές διοικητικές μονάδες θα ορισθούν ως Εδαφικές Στατιστικές Μονάδες NUTS II;

4. Εφόσον ορισθούν οι Γενικές Διοικήσεις ως Στατιστικές Μονάδες NUTS II, με ποια κριτήρια θα καθορισθούν τα όριά τους ώστε η κατανομή των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την μετά το 2013 περίοδο να είναι η επωφελέστερη δυνατή και, ταυτόχρονα, να αποτραπεί μια ριζική μεταβολή στην επιλεξιμότητα των στόχων και των παρεμβάσεών τους;

5. Ποιός είναι ο χρονικός και πολιτικός προγραμματισμός της Κυβέρνησης σε σχέση με την εφαρμογή του Κανονισμού 1059/2003 και τη διαπραγμάτευση για τις νέες Δημοσιονομικές Προοπτικές;

(Αριθμ. Βιβλ. Επερ.12 Επικ.11, ημερ. καταθ. 13-1-2010)

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ